

CURS “LLEGIM LLULL”
3 DE MARÇ DE 2022
ARBRE DE CIÈNCIA: ARBRE EXEMPLIFICAL (1295-1296)
LOLA BADIA

GUIÓ PRIMERA PART: *ARBRE DE CIÈNCIA*

1. Enciclopèdies medievals, enciclopèdies en vulgar, enciclopèdies lul·lianes
2. Lloc, data, moment. El pròleg i el *Desconhort*
3. L’estructura: arbre d’arbres, ècfrasi sí però imatge no.
4. L’AC i l’Art ternària.
5. Bibliografia

2. TEXTOS I IMATGES *ARBRE DE CIÈNCIA*

<i>Pròleg de l’Arbre de ciència</i>	<i>Desconhort de Ramon</i>
<p>En desconhort e en plors estava Ramon sots un bell arbre, e cantava son <i>Desconhort</i>, per ço que alleujàs un poc sa dolor, la qual havia per ço car no podia haver acabat en la cort de Roma lo sant negoci de Jesucrist, e la pública utilitat de tota la crestiantat.</p> <p>E mentre així estava desconhortat en una bella vall abundantosa de moltes fonts e de bells arbres, un monge venia per aquella vall e oí cantar Ramon. E car lo cant era dolorós e piadós, seguent la vou, vènc tro al lloc on estava Ramon; e per l’hàbit que li viu e la gran barba que Ramon havia, pensà que fos algun home religiós d’estranya nació, e dix a ell aquestes paraules:</p> <p>—Amic, vós, què havets? Ni per què plorats? E com sòts apellat? Ni en qual terra sòts</p>	<p>1 Deus, ab vostra vertut comens est Desconort, 2 lo qual fas en xantan, per so que me·n conort, 3 e c’ab el rechte lo falliment e·l tort 4 que hom fa en vers vos, qui·ns jutjats en la mort; 5 e on mays mi conort, e meyns ay lo cor fort, 6 car d’ira e dolor fa mon coratge port; 7 per que·l conort retorna en molt greu desconort. 8 E per ayso estayg en trebay e ’n deport, 9 e no ay nuyl amic qui negu gaug m’aport, 10 mas tan solament vos; per qu’eu lo fax en port 11 en caent e ’n levant, e son say en tal sort, 12 que res no veyg ni aug d’on me vengua confort.</p> <p style="text-align: center;">[...]</p> <p>49 En axi eu estan en malencolia, 50 esgarde e vi un hom qui venia, 51 un basto en sa ma e gran barba avia, 52 e en son dos cilici, e qui pauc vestia. 53 Segons son captener hermita paria 54 e can fos pres de mi, dix me que avia, 55 ni lo dol qu’eu menava, e d’on me venia, 56 ni si el en res ajudar me podia. 57 Es eu respul li que tal ira sentia, 58 que per el ni per altre no·m consolaria; 59 car, segons que hom pert, creyx la fellonia. 60 So qu’eu ay perdut, e dir o qui poria?</p>

nat? E si en neguna res ajudar vos podia, volenter hi faria mon poder, car molt me semblats home desconhortat, e volria que fóssets en conhort e que us alegràssets en nostre creador, menyspresant e oblidant la breu vida d'aquest món.

Respòs Ramon al monge, e dix-li son nom e a ell recontà gran partida de son estament. Molt plac al monge quan hac trobat Ramon, al qual dix que ell l'havia cercat llongament, per ço que el pregàs que faés un llibre general a totes ciències qui lleugerament se pogués entendre, e per lo qual hom pogués entendre la sua Art general que feta havia, car trop era subtil a entendre [...]

61 —Ramon, dix l'eremita, vos, que avets perdut?
62 per que no us consolate en lo rey de salut,
63 qui abasta a tot so qui per el es vengut?
64 mas aquel qui el pert no pot aver vertut
65 en esser consolat, car trop es abatut.
66 E, si no avets nuyl amic qui us ajut,
67 digats me vostre cor, e que avets aut,
68 car, si avets flac cor, o si sots desebut,
69 be poria esser que us fos acorregut
70 per la mia doctrina, tant que si sots vensut,
71 que us mostrara a vendre vostre cor combatut
72 de ira e dolor, ab que Deus hi ajut.

73 —N'eremita, s'eu pogues aportar a compliment
74 la honor que per Deu tracte tan longament,
75 no agra re perdut ni·n fera clamament,
76 ans guasaynara tant, que a convertiment
77 ne vengron li errat, e lo sant Monimen
78 agren los crestians. Mas per defalliment
79 d'aquels a qui Deus ha donat mays d'onrament,
80 qui no·m volen ausir, e tenen a nient
81 mi e mes paraules, com hom qui follament
82 parla, e res fa segons enteniment;
83 per que eu per els pert tot lo procurament
84 que fas per honrar Deu e d'omens salvament.

85 Encara us dic que port un Art general,
86 que novament es dada per do espirital,
87 per qui hom pot saber tota re natural
88 segons qu'enteniment ateyn lo sensual.
89 A dret e medicina e a tot saber val.
90 e a theologia, la qual m'es mays coral:
91 a soure questions nuylla art tant no val,
92 e a destruir errors per rao natural:
93 e tenc la per perduda, car quax a hom no cal.
94 Per qu'eu en planc' e·n plor, e n'ay ira mortal:
95 car nuyl home qui perdes tan precios cabal,
96 no poria aver mays gaug de re terrenal.

3. L'ESTRUCTURA: ARBRE D'ARBRES, ÈCFRASI SÍ PERÒ IMATGE NO

Arbor scientiae, Barcelona, Pere Posà, 1505.

CADA ARBRE:

1.	Arrels
2.	Tronc
3.	Branques
4.	Rams
5.	Fulles
6.	Flors
7.	Fruits

ELS ARBRES I ELS ELEMENTS DE L'ART TERNÀRIA:

1. Arbre elemental (I)	
2. Arbre vegetal (H)	
3. Arbre sensual (G)	
4. Arbre imaginat (F)	
5. Arbre humanal ©	
6. Arbre moral (K)	
	7. Arbre imperial
	8. Arbre apostolical
9. Arbre celestial (D)	
10. Arbre angelical ©	
	11. Arbre eviternal
	12. Arbre maternal
	13. Arbre cristianal
14. Arbre divinal (B)	
	15. Arbre exemplifical
	16. Arbre qüestionat

4. L'ARBRE DE CIÈNCIA I L'ART TERNÀRIA

	Figura A	Figura T	Qüestions	Subjectes	Virtuts	Vicis
B	bonesa	diferència	si? Utrum?	Déu	justícia	avarícia
C	grandesa	concordança	què? Quid?	Àngel	prudència	gola
D	duració	contrarietat	de què?	Cel	fortalesa	luxúria
E	poder	principi	per què?	Home	temperància	supèrbia
F	saviesa	mitjà	quant?	Imaginació	fe	accídia
G	voluntat	fi	com?	Sensitiva	esperança	enveja
H	virtut	majoritat	quan?	Vegetativa	caritat	ira
I	veritat	igualtat	on?	elementativa	paciència	mentida
K	glòria	minoritat	de quina manera? Amb què?	Instrumentativa	pietat	inconstància

5. BIBLIOGRAFIA

- Arbor Scientiae: der Baum des Wissens von Ramon Lull. Akten des Internationalen Kongresses aus Anlass des 40-jährigen Jubiläums des Raimundus- Lullus-Instituts der Universität Freiburg i. Br.*, ed. F Domínguez Reboiras, P. Villalba Varneda i P. Walter, «Instrumenta Patristica et Mediaevalia. Subsidia Lulliana» 1, Turnhout, Brepols, 2002.
- [Articles de Badia (enciclopèdies), Bonner (estructura), Hauf (Arbre exemplifical), Pring-Mill (numerologia)].
- Bonner, Anthony i Albert Soler, "Representació gràfica i ècfrasi en l'obra de Ramon Lull", *Magnificat Cultura i Literatura Medievals* 3 (2016), pp.
- Bonner, Anthony i Albert Soler, «La representació de l'arbre en l'Arbre de ciència de Ramon Lull», *Imago* 8 (2016), pp. 131-142.
- Llull, Ramon. Ramon Llull, *Obres essencials*, intr. Joaquim Carreras i Artau, Miquel Batllori, Tomàs Carreras i Artau i Jordi Rubió i Balaguer, 2 vols., Barcelona, Selecta, 1957.
- Llull, Ramon. Raimundi Lulli Opera latina, Tomi XXIV-XXVI, 65, *Arbor scientiae.*, ed. P. Villalba, «Corpus Christianorum, Continuatio Mediaevalis» CLXXX A-C, Turnhout, Brepols, 2000.